

Т.А. Шкурко,
кандидат філологічних наук, доцент;
К. І. Міхальова,
здобувач
Kseniya.Mikhaleva@ukrpipe.com.ua

МЕТОНІМІЯ В ГАЗЕТАХ ПОЛІТИЧНОЇ НАПРАВЛЕНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ТА УКРАЇНОМОВНОЇ ПРЕСИ)

Статтю присвячено дослідженню і зіставному аналізу типів та моделей метонімічних переносів, які вживаються в англійській та українській пресі останнього десятиріччя. У процесі вивчення метонімічних переносів виявлено спільні та диференційні риси використання метонімії в текстах газетних статей англійською й українською мовами, назвах та заголовках газет політичної направленості.

Постановка наукової проблеми та її значення. Як відомо, засоби масової інформації і, власне, газети, якнайповніше відображають політичне, культурне та духовне життя країни. В останнє десятиріччя самою обговорюваною темою є політика, бо за цей період в політичному житті відбулося багато змін та подій. Статтю присвячено вивченню метонімічних переносів іменників в газетах саме політичної направленості.

Мова газети – різновид мови масової комунікації. Вирізняє її те, що передача інформації здійснюється в писемному вигляді. Як зазначає Г. П. Євсєєва, "мова газети – поняття багатогранне, оскільки в газеті представлені всі стилі та жанри літературної мови" [1]. М. М. Бахтін свого часу виділяв політичний жанр, який реалізується в процесі суспільно-політичної комунікації [2]. Деякі лінгвісти суспільно-політичну комунікацію виділяють у спеціальну галузь досліджень, яка отримала назву політичної лінгвістики [3]. У газеті не можуть застосовуватися такі допоміжні засоби, як інтонація та міміка. Це компенсується стилістичними можливостями, використанням різноманітних засобів мовної виразності, зокрема, метонімії. Метонімія вивчалася в руслі античних традицій як стилістичний засіб і художній прийом на матеріалі англійської [4: 14], української [5], російської [6] та інших мов, однак, незважаючи на дослідження із семантики, лексикології та стилістики певних мов, у яких, зокрема, розглядаються явища вторинної номінації й переносного значення слів, дослідження метонімії на порівняльному рівні складають дуже невелику кількість [7]. Отже, **актуальність** дослідження обумовлена недостатньою вивченістю використання метонімічних переносів в газетному тексті у зіставному аспекті, а також механізму їх утворення. Проблема використання метонімії в газетних текстах взагалі є важливою, оскільки метонімія є досить продуктивним, практично найбільш частотним засобом вторинної номінації в даному стилі. Експресія газетного тексту найбільш виразно проявляється саме на рівні метонімічного переносу.

Мета дослідження полягає у розгляді та відображенні особливостей метонімічних переносів та у виявленні спільних і диференційних рис використання метонімії у мові сучасних газет, надрукованих англійською та українською мовами. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- встановити роль метонімії у мові газет;
- дати визначення метонімії та її основних типів;
- проаналізувати характер використання метонімії в текстах політичних газет;
- дослідити спільні та диференційні риси використання метонімії у мові сучасних газет політичної направленості.

Матеріал дослідження було дібрано шляхом суцільної вибірки з друкованих джерел англійською та українською мовами, зокрема періодичних газет. Обсяг вибірки становить 457 одиниць у зіставлених мовах: в англійській – 226, в українській – 231 одиниця.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Услід за А. Г. Удинською [8], І. С. Олійником [9], О. К. Бірхом [6], М. Я. Біч [10], та іншими дослідниками, які розподіляють метонімічні переноси на каузальні, атрибутивні, локальні, темпоральні й кількісні (або синекдоху), у роботі метонімія розуміється як перенесення найменування, логічну основу якого складає входження об'єму одного поняття в об'єм іншого на підставі психологічних асоціацій, що відображають причинно-наслідкові, просторові, атрибутивні, темпоральні та кількісні зв'язки, які об'єктивно існують між предметами. Однак синекдоху пропонується розглядати окремо, оскільки аналіз цього різновиду переносу потребує ґрунтовного висвітлення з визначенням його специфіки.

Метонімічні переноси, які використовуються в мові газет, представлені типами та моделями. На основі принципу реконструювання логіко-семантичних зв'язків між суміжними поняттями, який запропоновано В. В. Зайцевою [11], виділяються типи метонімічних переносів на основі локальних, темпоральних, атрибутивних та каузальних семантичних відношень.

Найважливішим компонентом існування газети є її назва, бо вона може як привертати, так і відштовхувати потенційного читача. Назва газети має дати читачу уявлення про характер інформації, яка міститься в її публікації. Досліджуючи метонімічний перенос **в назвах англійських та українських газет політичної направленості**, пропонується виділяти такі типи та моделі переносів:

- **локальний тип метонімічного переносу:**

– **"територія → газета"** (даний метонімічний перенос відображає країну, місто, село або інший населений пункт, події якого подані в газеті):

англ.: *Newport This Week* – газета видається в місті Ньюпорт, інформує про новини міста та порту;

укр.: *Демократична Україна* – всеукраїнська громадсько-політична газета.

• **темпоральний тип метонімічного переносу:**

– **"період часу → газета"** (У даному метонімічному переносі більший акцент робиться на співвіднесеність інформації з тим чи іншим часовим відрізком):

англ.: *Willamette Week* – щотижневик;

укр.: *Дзеркало тижня* – суспільно-політичний щотижневик.

• **каузальний тип метонімічного переносу:**

– **"стан → газета"** (виражає ставлення до існуючого положення подій в різних сферах діяльності людей):

англ.: *The Ordo* – звертає увагу на проблематику прав людини.

– **"політична діяльність / належність до якої-небудь політичної течії → газета"**:

англ.: *The Republican* – газета республіканської партії (США);

The Liberal – газета партії лібералів.

Наявність даного метонімічного переносу у назвах англійських газет пояснюється вже створеним партійним життям. Використання такої номінації відображає те, що газети орієнтовані на своїх прихильників, прибічників тих чи інших політичних поглядів.

• **атрибутивний тип метонімічного переносу:**

– **"вирізняльний предмет одягу → газета"**:

англ.: *The White Shirt* – газета Уельсу, інформує про політичні новини та новини в сфері бізнесу.

Таблиця 1.

Типи та моделі метонімічного переносу в назвах газет політичної направленості

Мова		Англ.	Укр.	Всього
Типи метонімічного переносу	Моделі метонімічного переносу	Одиниць (%)	Одиниць (%)	Одиниць (%)
Локальний	"територія → газета"	18 (46 %)	24 (58 %)	42 (52 %)
Темпоральний	"період часу → газета"	11 (28 %)	17 (41 %)	28 (35 %)
Каузальний	"стан → газета"	7 (18 %)	0 (0 %)	7 (9 %)
	"політична діяльність / належність до якої-небудь політичної течії → газета"			
Атрибутивний	"вирізняльний предмет одягу → газета"	3 (8 %)	0 (0 %)	3 (4 %)
Всього		39 (100 %)	41 (100 %)	80 (100 %)

Отже, аналіз матеріалу свідчить про те (див. табл. 1), що один із характерних метонімічних переносів в назвах газет базується на просторовій суміжності, тобто локальний тип метонімічного переносу.

Інтерес до газетного заголовка як до об'єкта лінгвістичного дослідження виник на межі 50-60 років. Спеціально газетному заголовку присвячено праці В. Абашиної [3], В. Г. Костомарова [5] та ін. Дослідниками відзначено, що в публіцистиці газетному заголовку надається велике значення, оскільки читач, передусім, як правило, проглядає назви статей і повідомлень, відшукуючи серед них яскравіші та інформативніші щодо власного зацікавлення. В газетних заголовках метонімічний перенос найменування широко використовується для створення образності, виразності, оціненості; завдяки використанню метонімічного переносу відбувається скорочення висловлювання, що відповідає вимозі лаконічності газетного заголовка. **В газетному заголовку** наявні наступні типи та моделі метонімічного переносу:

• **локальний тип метонімічного переносу:**

– **"територія, населена людьми → люди, що живуть на цій території"**:

англ.: *India celebrates Republic Day* [The Times, 26.01.2012];

укр.: *Україна скорочує споживання російського газу* [НМ, 05.02.2012].

– **"місто, вулиця → люди (організації), що перебувають у цьому приміщенні (місті, вулиці)"**:

англ.: *Washington is badly broken. I think we recognize that Washington has not dealt with the problems that we have in this nation* [Guar., 20.04.2011];

The Elysee was never DSK's for the talking [The Times, 17.03.2012];

укр.: *Лондон* підозрюють у порушенні конвенції [День, 24.05.2011];
Банкова підтвердила запланований візит Януковича до Путіна [День, 11.05.2012].

– "організація" → "люди, які там працюють":

англ.: *Ukraine and NATO: In Search of New Dynamics* [КР, 24.04.2011];

укр.: *Путін дав завдання "Газпрому" першочергово забезпечити потреби росіян* [УТ, 01.02.2012].

– "місце діяльності → люди, що здійснюють цю діяльність":

англ.: *Volyn State University hosts a presentation of the book Ukraine Incognita* [КР, 24.11.2010];

укр.: ... *кафедра просить Укрнауку затвердити його науковим співробітником* [ГУ, 26.02.2010].

– "територія → пов'язані з нею почуття, переконання":

укр.: *З Донбасом в серці* [День, 18.03.2011] – слово "Донбас" вживається зі значенням "любов до рідної землі", "патріотичні почуття".

– "територія → політичні чи економічні можливості":

англ.: *The Road to Europe Is Also Paved with Problems* [КР, 15.04.2011];

укр.: *Важка дорога в Європу* [День, 02.04.2012].

У наведених прикладах слово "Європа" означає "широкі можливості, розширення ринку, відносини з іншими країнами".

Таблиця 2.

Типи та моделі метонімічного переносу в газетних заголовках

Мова		Англ.	Укр.	Всього прикладів типу
Типи метонімічного переносу	Моделі метонімічного переносу	Одиниць (%)	Одиниць (%)	Одиниць (%)
Локальний	"територія, населена людьми → люди, що живуть на цій території"	34 (57 %)	37 (51 %)	71 (53 %)
	"місто, вулиця → люди (організації), що перебувають у цьому приміщенні (місті, вулиці)"			
	"організація" → "люди, які там працюють"			
	"місце діяльності → люди, що здійснюють цю діяльність"			
	"країна → пов'язані з цим почуття, переконання"			
	"територія → політичні чи економічні можливості"			
Темпоральний	"подія → викликані цією подією особливості поведінки"	8 (13 %)	9 (12 %)	17 (13 %)
Каузальний	"поведінка людини → людина, що має певну поведінку"	4 (7 %)	7 (10 %)	11 (8 %)
Атрибутивний	"соціальна характеристика → людина, наділена цією характеристикою"	14 (23 %)	20 (27 %)	34 (26 %)
	"фізична характеристика неживого предмета → людина, наділена цією характеристикою"			
Всього прикладів метонімічних переносів в мові		60 (100 %)	73 (100 %)	133 (100 %)

Варто відзначити надзвичайну продуктивність локальної метонімії в заголовках газетних статей.

• **темпоральний тип метонімічного переносу:**

– "подія → викликані цією подією особливості поведінки" (що є частковим виявом схеми "період → стан людини в цей період", запропонованої В. В. Зайцевою [7]):

англ.: *Is Kazakhstan Experiencing Its Own 'Arab Spring' Moment?* [GR, 01.02.2012] – "Арабська весна" – революційна хвиля демонстрацій і протестів, що почалися в арабському світі 18 грудня 2010 року;

укр.: *"13 квітня" в Порт-Саїді* [УТ, 03.02.2012] (13 квітня 1990 року почалися заворушення під час матчу по футболу, який отримав пізніше назву Матч смерті).

Метонімічний перенос, обумовлений темпоральним зв'язком між поняттями суміжних об'єктів, можна охарактеризувати як не досить частотне в заголовках газет.

- **каузальний тип метонімічного переносу:**

- **"поведінка людини → людина, що має певну поведінку":**

англ.: *Visited by Loreley* [Guar, 08.12.2011];

укр.: *Кожному дому – по Швондеру* [НМ, 02.02.2012].

Варто звернути увагу, що побудова каузального типу заголовка є досить своєрідною, у зв'язку з чим постає проблема розширення контексту дослідження заголовка як багатоаспектного лінгвістичного явища, оскільки на рівні підтексту й асоціативних зв'язків образність виходить за межі проблематики, якою займається лінгвістика тексту, й поєднується з новою концепцією інтертекстуальності.

- **атрибутивний тип метонімічного переносу:**

- **"соціальна характеристика → людина, наділена цією характеристикою":**

англ.: *What can the opposition offer to society?* [The Daily Beast, 03.02.2012];

укр.: *Влада та опозиція моцуються* [День, 07.11.2011].

- **"фізична характеристика неживого предмета → людина, наділена цією характеристикою":**

укр.: *"Чисті руки" у діловому колі* [УМ, 25.01.2012].

У газетних заголовках частотність вживання атрибутивної метонімії досить висока, причиною закріплення даних метонімічних значень виступає необхідність номінації класу предметів чи явищ за прикметною ознакою. Фактором, що обмежує метонімічний розвиток, є наявність прямого позначення цього фактора.

Згідно з табл. 2, абсолютну більшість складають локальні метонімічні переноси.

Метонімія **в текстах політичних статей** має свої характерні типи та моделі:

- **локальний тип метонімічного переносу:**

- **"місце → дія, подія":**

англ.: *Still, Chernobyl remains the worst nuclear accident in history* [КР, 26.04.2011];

укр.: *Так починався Чорнобиль. Компартія ігнорувала попередження КДБ* [УП, 26.04.2011];

Вочевидь, це означає, що Майдан досі живе в серцях людей і повністю спростовує твердження опонентів Майдану про те, що він був спланованою політтехнологією [День, 24.10.2011].

- **"територія, населена людьми → люди, що живуть на цій території":**

англ.: *President Cristina Fernández de Kirchner has accused Britain of "militarizing" the south Atlantic...* [Guar., 08.02.2012];

укр.: *Іран буде атакувати будь-яку країну, чия територія буде використовуватися "ворогом" для агресії проти нього* [МН, 09.02.2012].

- **"столиця → уряд":**

англ.: *Europe appears to be getting its act together, last summer's downgrade of the U.S.' credit rating was quickly forgotten, Washington is mostly behaving, and recession fears are gone* [Guar., 07.02.2012];

укр.: *Цілком можливо, Москва знову спробує спокусити українську владу дешевим газом – прем'єр Володимир Путін їде до Києва* [День, 06.04.2011].

- **"організація → люди, які працюють в цій організації":**

англ.: *When the oil company refused to let five US activists into its annual meeting, it rubbed salt in the wounds of the Gulf of Mexico disaster.* [Guar., 17.04.2011];

укр.: *Прокуратура Тернополя прийняла рішення не порушувати кримінальну справу за фактом розпалювання расової ворожнечі в публікації* [ГУ, 09.02.2012].

- **"територія → неживі предмети":**

укр.: *...співробітники вперше відтворювали великодній стил...* [День, 06.04.2012].

- **темпоральний тип метонімічного переносу:**

- **"ім'я людини → час діяльності носія імені":**

англ.: *Some say the Tea Partiers never objected to deficits under Bush* [MN, 25.10.2010];

An analysis by CBS News shows that the national debt has skyrocketed under President Barack Obama – increasing more than \$4 trillion [GR, 23.08.2011];

укр.: *Американська організація Freedom House, яка щорічно оцінює рівень свободи в різних країнах світу, вважає, що Україна відкотилась до рівня часів Леоніда Кучми, чия каденція асоціювалась з авторитаризмом, беззаконням і корупцією, а не демократією* [ГУ, 19.01.2012].

- **"час → подія":**

англ.: *Remember September 11 on the Tenth Anniversary of 9 / 11* [КР, 11.09.2011].

- **каузальний тип метонімічного переносу:**

- **"ім'я людини → звичайні статистичні люди":**

англ.: *Bid for brewery is out of average Joe's league* [GR, 12.09.2011]

- **атрибутивний тип метонімічного переносу:**

- **"людина → характерна риса людини":**

англ.: *indecent seem to have tried to bring their viewpoints closer* [Guar., 03.02.2012];

укр.: кажучи вже про благородних...[ВП, 20.01.2011].

Таблиця 3.

Типи та моделі метонімічних переносів в текстах політичних статей

Мова		Англ.	Укр.	Всього
Типи метонімічного переносу	Моделі метонімічного переносу	Одиниць (%)	Одиниць (%)	Одиниць (%)
Локальний	"місце → дія, подія"	59 (57 %)	63 (51 %)	122 (53 %)
	"територія, населена людьми → люди, що живуть на цій території"			
	"столиця → уряд"			
	організація → люди, які працюють в організації"			
Темпоральний	"ім'я людини → час діяльності носія імені"	40 (13 %)	37 (12 %)	77 (13 %)
	"час → подія"			
Каузальний	"ім'я людини → звичайні статистичні люди"	6 (7 %)	0 (0 %)	6 (8 %)
Атрибутивний	"людина → характерна риса людини"	22 (23 %)	17 (27 %)	39 (26 %)
Всього		127 (100 %)	117 (100 %)	244 (100 %)

На основі проведеного дослідження можна зробити такі **висновки**.

Загалом спільними для англійської і української мов є висока продуктивність локального типу метонімічного переносу, однією з найпоширеніших моделей є "місце → об'єкт", яка має кілька різновидів, представлених в даній статті. Частотність вживання локального типу метонімічного переносу обумовлена як загальномовними принципами виникнення асоціацій, так і характером газетної інформації, що стосується, передусім, назв країн, міст, закладів тощо. Темпоральний тип метонімічного переносу також є досить частотним. Ці метонімічні переноси обумовлені часовим зв'язком між поняттями суміжних об'єктів. Виділяючи об'єкт за часовим параметром, мовець в конкретній ситуації асоціює поняття періоду та об'єкта, який існує та розвивається в конкретний період часу.

На відміну від назв газет та текстів газетних статей, у газетних заголовках найбільш продуктивними є локальний та атрибутивний типи метонімічних переносів.

Різниця представлена також у типах та моделях метонімічного переносу. Каузальний та атрибутивний типи в назвах газет присутні лише в англійській мові; в газетних заголовках модель "територія → пов'язані з цим почуття, переконання" локального типу та модель "фізична характеристика неживого предмета → людина, наділена цією характеристикою" атрибутивного типу представлені лише в українській мові, а модель "ім'я людини → звичайні статистичні люди" – тільки в англійській. На нашу думку, це обумовлено індивідуальним стилем автора статей, які аналізуються. В текстах газет модель "територія → неживі предмети" локального типу знайдено тільки в газетах, надрукованих українською мовою, а модель "час → подія" дуже часто представлена в англійських газетах, що обумовлено певними соціальними процесами.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВП – Вісті Придніпров'я
 ГУ – Голос України
 НМ – Наше Місто
 УМ – Україна Молода
 УТ – Український тиждень
 УП – Українська правда
 GR – Gravesend Reporter
 Guar. – The Guardian
 KP – Kiev Post
 MN – The Moscow News

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Barcelona Antonio. Metaphor and metonymy at the Crossroads : a Cognitive Perspective / Antonio Barcelona. – Berlin : Walter de Gruyter GmbH & Co., 2000. – 284 p.
2. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1989. – [2-е изд.]. – 445 с.
3. Абашина В. М. Виразність газетної публікації і структура заголовка (на матеріалі сучасних російських та українських газет) / В. М. Абашина. – Львів, 1999. – Ч. 2. – С. 230–234.
4. Бирих А. К. Метонимия в современном русском языке : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / А. К. Бирих. – Ленинград, 1987. – 17 с.
5. Костомаров В. Г. Русский язык на газетной полосе / В. Г. Костомаров. – М. : Изд. Московского университета, 1971. – 257 с.
6. Чудинов А. П. Россия в метафорическом зеркале : когнитивное исследование политической метафоры (1991–2000) / А. П. Чудинов. – Екатеринбург : [Б.и.], 2001. – 238 с.
7. Олійник І. С. Основні засоби творення художніх неологізмів П. Г. Тичини / І. С. Олійник // Питання словотвору східнослов'янських мов : [матеріали міжвуз. республ. наук. конф.]. – К. : Наукова думка, 1969. – С. 150–152.
8. Зайцева В. В. Метонімія як спосіб вторинної номінації у мові друкованих засобів інформації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / В. В. Зайцева. – Дніпропетровськ, 2009. – 22 с.
9. Бич М. Я. Метонимическое использование имен собственных в современном русском, испанском, английском языках (на материале газетных текстов) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 "Общее языкознание, социолингвистика" / М. Я. Бич. – Спб. : Спб. университет, 1995. – 18 с.
10. Сметь О. В. Семантика метонімії та особливості її функціонування в художньому тексті / О. В. Сметь // Мова і культура. Сер. "Філологія" : [зб. наук. праць]. – Київ, 2000. – Вип. 1. – Том IV. А – Мова : художня творчість. – С. 176–180.
11. Літературознавчий словник-довідник / [за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка]. – К. : ВЦ "Академія", 2000. – 99 с.
12. Євсєєва Г. П. Перифрази в мові сучасних газет (на матеріалі українських газет 80 – 90 років ХХ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Г. П. Євсєєва. – Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2002. – 20 с.
13. Удинська А. Г. Метонімічні переноси на позначення людини в англійській і українській мовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 "Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство" / А. Г. Удинська. – Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2007. – 20 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Barcelona Antonio. Metaphor and metonymy at the Crossroads : a Cognitive Perspective / Antonio Barcelona. – Berlin : Walter de Gruyter GmbH & Co., 2000. – 284 p.
2. Bakhtin M. M. Estetika slovesnogo tvorcestva [The Aesthetics of the Written Word] / M. M. Bakhtin. – [2-e izd.]. – M. : Iskusstvo, 1989. – 445 s.
3. Abashyna V. M. Vyrznist' gazetnoi publikatsii i struktura zagolovka (na materialy suchasnykh rosiis'kykh ta ukrains'kykh gazet) [Emphasis of Papers' Publication and Headline Layout] / V. M. Abashyna. – Ch. 2. – L'viv, 1999. – S. 230–234.
4. Birikh A. K. Metonimiiia v sovremennom russkom yazyke [Metonymy in the Modern Russian Language] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Russkii yazyk" / A. K. Birikh. – Leningrad, 1987. – 17 s.
5. Kostomarov V. G. Russkii yazyk na gazetnoi polose [The Russian Language on the Newspaper Pages] / V. G. Kostomarov – M : Izd. Moskovskogo universiteta, 1971. – 257 s.
6. Chudinov A. P. Rossiia v metaforicheskom zerkale : kognitivnoe issledovanie politicheskoi metafory (1991 – 2000) [Russia in the Metaphorical Mirror : Cognitive Study of the Political Metaphor (1991–2000)] / A. P. Chudinov. –Yekaterinburg : Bi., 2001. – 238 s.
7. Oliinyk I. S. Osnovni zasoby tvorennia khudozhnikh neologizmiv P. G. Tychyny [Basic Methods of P. G. Tychyna's Neologism Creation] / I. S. Oliinyk // Pytannia slovotvoru skhidnoslovians'kykh mov [Issues of the Word-Formation in the Eastern Slavonic Languages] : [materialy mizhvuz. respubl. nauk. konf.]. – Kiev : Naukova dumka, 1969. – S. 150–152.
8. Zaitseva V. V. Metonimiiia yak sposib vtorynnoi nominatsii u movi drukovanykh zasobiv informatsii [Metonymy as a Method of the Secondary Nomination in the Print Mass Media Texts] : avtoref. dis. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Russkii yazyk" / V. V. Zaitseva. – Dnipropetrovsk, 2009. – 22 s.
9. Bich M. Ya. Metonimicheskoe ispol'zovanie imion sobstvennykh v sovremennom russkom, ispanskom, angliiskom yazykakh (na materialy gazetnykh tekstiv) [Metonymic Usage of Proper Names in Modern Russian, Spanish and English (on the Basis of Newspaper Texts)] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. "Ukrains'ka mova" / M. Ya. Bich. –Spb. : Spb. un-t, 1995. – 18 s.
10. Yemets' O. V. Semantika metonimii ta osoblyvosti ii funktsionuvannia v khudozhniomu teksti [Semantics of Metonymy and its Functioning Features] / O. V. Yemets' // Mova i kul'tura. Ser. "Filologiiia" [Language and Culture. Series : "Philology"] : [zб. nauk. prats']. – Kyiv, 2000. – Vyp. 1. – Tom IV. – A – Mova : khudozhnia tvorchist'. – S. 176–180.
11. Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnik / [za redaktsieiu R. T. Gromiaka, Yu. I. Kovaliova, V. I. Teremka]. – K. : VTS "Akademiiia", 2000. – 99 s.
12. Yevseeva G. P. Peryfrazy v movi suchasnykh gazet (na materialy ukrayins'kykh gazet 80-90 rokiv 20 stolittia) [Periphrases in the Language of Modern Newspapers (Using the Materials of Ukrainian Newspapers of the 80-90th of the XX Century)] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Ukrains'ka mova" / G. P. Yevseeva. – Dnipropetr. nats. un-t. – Dnipropetrovsk, 2002. – 20 s.

13. Udyns'ka A. G. Metonimichni perenosy na poznachennia liudyny v angliis'kii i ukrains'kii movakh [Metonymic Transfers Denoting a Human Being in the English and Ukrainian Languages] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.02.17 "Porivnial'no-istorychne typologichne movoznavstvo" / A. G. Udyns'ka. – Donets'k : Donets'kyi nats. un-t, 2007. – 20 s.

Матеріал надійшов до редакції 19.12. 2012 р.

Шкурко Т. А., Михалева К. И. Метонимия существительных в газетах политической направленности (на материале англоязычной и украиноязычной прессы).

Статья посвящена исследованию и сопоставительному анализу типов и моделей метонимического переноса, которые встречаются в англоязычной и украиноязычной прессе на протяжении последнего десятилетия. В процессе изучения метонимических переносов выявлены общие и дифференциальные черты использования метонимии в текстах газетных статей на английском и украинском языках, в названиях и заголовках газет политической направленности.

Shkurko T. A., Mikhaliyova K. I. Metonymy of Nouns in the Newspapers of Political Orientation.

The article focuses on the study and contrastive analysis of the metonymic transferences models and types, which are used in the English and Ukrainian papers of the last decade. The study of the metonymic transferences has made it possible to establish common and distinctive features of metonymy used in newspapers, titles, headlines and articles of the political orientation.